

**THE USE OF ICT AND MEDIA TOOLS IN LEARNING ENGLISH: A SCALE
DEVELOPMENT STUDY**

**İNGİLİZCE ÖĞRENİMİNDE MEDYA VE BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ
ARAÇLARININ KULLANIMINA YÖNELİK ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI**

*Zeliha Zühal GÜVEN*¹

ABSTRACT

The rapidly developing information and computer technology has enabled people to use new methods and tools in learning a foreign language. Owing to the widespread use of Internet, particularly, anyone today can achieve any resource anywhere and anytime. The aim of this study was to develop a scale that can be used in determining the attitudes of university students in using media and information technology tools while learning English. The study population comprised the students at Ahmet Kelesoglu Faculty of Education and the Faculty of Social Sciences and Humanity, in Konya Necmettin Erbakan University. The randomly selected participants from different departments, 128 female and 85 male students, 213 in total, took part in the study voluntarily. The ages of the participants were between 18 and 21. The exploratory and confirmatory factor analysis was conducted to determine the construct validity of "The Attitude Scale for the Use of Media and Information Technology Tools in Learning English", the distinctiveness of items was examined and following the item analysis, the Cronbach Alpha coefficient was found to be .91. As a result of the varimax rotation factor analysis, the scale was found to have four factors, the correlation of which revealed a positive and linear relationship between the factors ($p < .01$). The reliability coefficients of the four factors ranged from .69 to .90. The statistical analysis revealed that the scale is of validity, reliability and four factors.

Key Words: English learning, information technology, media tools.

¹ Yrd. Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Dilbilim Bölümü, e-posta: zzuhalgunden@gmail.com

ÖZET

Hızla gelişen bilişim teknolojisi yabancı dil eğitiminde yeni yöntem ve materyallerin kullanılmasına imkân sağlayarak bu alana önemli katkılarda bulunmaktadır. Özellikle günümüzde internetin yaygın kullanımı sayesinde, her türlü kaynağa kolayca ulaşılabilmektedir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin İngilizce öğreniminde bilişim teknolojileri ve medya araçlarını kullanmaya yönelik tutumlarını belirlemede kullanılabilecek bir ölçek geliştirmektir. Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi ve Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Tesadüfi örneklem yoluyla belirlenen 213 katılımcının 128'i kız, 85'i erkektir. Katılımcıların yaşları 18 ile 21 yıl arasında değişmektedir. Araştırma kapsamına farklı bölüm ve sınıflardan gönüllü katılımcılar alınmıştır. "İngilizce Öğreniminde Medya ve Bilişim Teknolojisi Araçlarının Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği" nin yapı geçerliğinin belirlenmesi için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, madde ayırt edici özellikleri belirlenmiş ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Çalışma sonunda toplam varyansın 63.371'ini açıklayan 16 maddeli bir ölçek elde edilmiştir. Varimax faktör analiz tekniği ile yapılan döndürme işlemi sonunda, ölçeğin dört boyutlu olduğuna karar verilmiştir. Belirlenen dört faktöre ilişkin korelasyon değerleri ölçeğin faktörleri arasında pozitif ve doğrusal bir ilişki ($p < .01$) olduğunu ortaya koymuştur. Geliştirilen ölçeğin dört alt boyutuna ilişkin güvenilirlik katsayılarının .90 ile .69 arasında değiştiği görülmüştür. Yapılan analizler ölçeğin geçerli, güvenilir ve dört faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: İngilizce öğrenimi, bilişim teknolojisi, medya araçları

1. GİRİŞ

Son yıllarda teknolojide yaşanan hızlı ilerlemeler sayesinde bilgiye ulaşma yolları gelişmiş ve çeşitlenmiştir (Graddy, 2011; November, 2010). Özellikle bilişim teknolojisinde yaşanan hızlı ilerlemeler öğrenci merkezli çağdaş eğitim yaklaşımına önemli katkılar yapmaktadır. Öğrenci merkezli eğitim anlayışında, öğrenciler öğrenme sürecine aktif bir şekilde katılmakta, zaman ve mekân kısıtlaması olmadan kendi öğrenme hızlarında, öğrenme ilgi, ihtiyaç ve stillerine uygun yöntem ve araçlarla öğrenmektedirler (Dam ve Legenhausen, 1996; Dickinson, 1995; Holec, 1981; Little, 1991; O'Banion, 1997). Öğrencinin ilgi, ihtiyaç, öğrenme stilleri ve hazır bulunuşluk seviyesinin merkeze alındığı bu öğrenme ortamında, öğretmen çeşitli yöntem, teknik ve kaynaklarla öğrenmeyi kolaylaştıran bir rehber görevindedir (Benson and Voller, 1997; Crabbe, 1993). Teknolojinin hızla ilerlemesi sonucunda ulaşılan kaynaklar ve kolaylıklar öğrencinin öğrenme yollarını keşfetmesine önemli ölçüde yardım etmektedir.

Teknolojinin eğitimde bugün sağladığı imkânlar yaklaşık yirmi yıl önce Gates (1995) tarafından oldukça ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. Gates insanların televizyon, bilgisayar, telefon gibi araç ve gereçlerle milyonlarca ders kitabına internet vasıtasıyla ulaşılabilceğini, bireylerin öğrenme hızları ve öğrenme stillerine göre öğretmenlerin müfredat hazırlayabileceğini, dersleri ve materyalleri internet vasıtasıyla paylaşabileceğini söyleyerek, bilişim teknolojileri sayesinde dünya çapında bilgi, hizmet ve ürüne benzeri görülmemiş bir erişim sağlanacağını ön görmüştür.

Bilginin artması, yoğunlaşması ve karmaşıklaşması nedeniyle insanlar artık farklı beceriler, yetenekler ve yetkinlikler kazanmak zorundadırlar (Thomas ve Brown, 2011). Yirmibirinci yüzyılın okuryazarlığı önceki yüzyıllardan farklıdır; eskiden okuryazarlık denildiğinde sadece basılı kaynakların okuryazarlığı akla gelirken, bugün bilgisayar okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı, sosyal okuryazarlık ve küresel okuryazarlık gibi pek çok okuryazarlık türünden söz edilmektedir (Kress, 2003). Günümüz dünyasında etkin ve yetkin bir şekilde yer almak isteyen bireylerin teknolojik araçları usta ve akıcı bir şekilde kullanabilmesi, kültürler arası bağlantılar ve ilişkiler kurabilmesi, dayanışma ve işbirliği içinde çalışmalar yapabilmesi ve çok sayıda bilgi kaynağını analiz ve sentez edebilmesi gerekmektedir. Ayrıca eski ve yeni medyanın aktif bir biçimde kullanılması ve çoklu medya metinlerinin eleştirel bir bakış açısıyla irdelenmesi ve değerlendirilmesi de yine içinde bulunduğumuz yüzyılın önemli ihtiyaçlarından (Trilling ve Fidel, 2009). Çağımızın tüm bu gerekliliklerinin yerine getirilmesi için gerekli olan bir diğer araç da İngilizcedir. Dünya nüfusunun yaklaşık dörtte birinin İngilizceyi ana dil veya yabancı dil olarak konuşuyor olması, bu rakamın 2020 yılında 2 milyara çıkacağı beklentisi (British Council, 2013; EC, 2012; Graddol, 2000) ve internet ortamında kullanılan hâkim dilin İngilizce olması (EF, 2012; Internet World Stats (2014) gibi gerçekler çağımızda İngilizce öğrenmenin ne adar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

İngilizce eğitimi uzun zaman davranışçı modelin etkisinde kalmış ve öğrenmede ezber, tekrar, taklit, rol öğrenme gibi yöntemlerle daha çok yapısal gramer çalışmaları ön plana çıkmıştır (Demirezen, 1988). Davranışçı modele dayalı yabancı dil öğretimi problem çözmekten ziyade bilgi aktarımı ve alışkanlık oluşturulmasına dayanmaktadır (Brooks, 1960). Yabancı dil öğretiminde uzun yıllar süren yöntem arayışları davranışçı yaklaşımdan bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşımlara doğru yolculuk yapmış ve bugün öğrenci merkezli ve iletişime dayalı bir eğitim anlayışının benimsenmesine yol açmıştır (Nunan, 2003). Dilin iletişim olduğu düşüncesinden yola çıkan iletişimsel dil öğretimi yöntemi (Communicative Language Teaching-CLT) öğrencide iletişimsel yetinin oluşturulmasını hedeflemektedir (Richards, 2006).

Yabancı dil öğretiminde bilişim ve iletişim teknolojilerinin kullanımı son yıllarda çok gelişmiş ve değişmiştir. Bilgisayar Destekli Dil Öğrenme (Computer Assisted Language Learning-CALL) olarak adlandırılan bu öğrenme yaklaşımı ilk önceleri davranışçı modelin etkisinde kalmıştır. Pekleştirme ve ödül gibi yollarla öğrenme alışkanlıklarının yerleştirilebileceği, uygun etki ve uyarıcıların planlı bir şekilde verilmesiyle beklenen tepkilerin alınabileceği

görüşüne dayanan bu modelde, gerekli ipuçlarını vererek, pekiştireç kullanarak ve geribildirim yardımıyla öğrencinin küçük adımlarla ilerlemesi sağlanmakta ve öğrenmede gözlem, taklit ve tekrar önemli bir yer tutmaktadır (Palermo, 1978). Ancak bilişim teknolojilerinde yaşanan ilerlemeler sayesinde yaşanan gelişmeler İngilizce eğitiminde önemli etkiler yaratmıştır. Bugün insanlar internet yoluyla çeşitli eğitim amaçlı sitelere ulaşabilmekte, bloglar veya sosyal medya araçları yoluyla internet üzerinden gruplar oluşturarak öğrenme ortamları yaratabilmekte, elektronik portfolyo, webquest gibi yollarla bilgi, belge, proje ve ürünlerini internet ortamında diğer kişilerle paylaşabilmekte, Skype gibi araçlarla internet üzerinden sözlü ve görüntülü iletişim ortamını eğitimde kullanabilmektedirler.

Günümüzde insanların hayatında son derece yaygın olan medya araçları ve bilişim teknolojilerinin kullanıldığı alanlardan biri yabancı dil eğitimi olmasına rağmen (Dudeney ve Hockley, 2012; Warschauer, 1996), yapılan literatür taramasında hem medya araçlarının hem de bilişim teknolojilerinin yer aldığı bir tutum ölçeği çalışmasına rastlanılamamıştır. Eğitimde teknoloji kullanımı üzerine yapılmış çeşitli çalışmalar olsa da (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003; Akkoyunlu ve Orhan, 2003; Aksoy, 2003; Ataseven, 1991; Aziz, 1982; Baek, 2008; Çelik ve Bindak, 2005; Çilenti, 1982; Çilenti, 1984; Çuhadar ve Yücel, 2010; Demirbilek ve Yücel, 2011; Güneşli, Birikim ve Perkan, 2009; Korkut ve Akkoyunlu, 2008; Murray, 2000; Rodgers, 2000; Seferoğlu, 2006; Türkoğlu, 1983), bilişim teknolojileri ve yeni medya araçlarının İngilizce eğitimindeki rolünün kapsamlı ve güncel çalışmalarla araştırılması gerekmektedir. Araştırmaların sağlıklı sonuçlar ortaya koyabilmeleri için ise geçerliliği ve güvenilirliği yüksek, nitelikli ölçme araçlarına ihtiyaç vardır. Bu araştırma alanyazında eksikliği görülmüş bir ölçek geliştirme çalışması olduğu önemlidir. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin İngilizce öğreniminde bilişim teknolojileri ve medya araçlarının kullanımına yönelik tutumlarını ölçmeye ilişkin bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi ve Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Tesadüfî örneklem yoluyla belirlenen 213 katılımcının 128'i kız, 85'i erkektir. Katılımcıların yaşları 18 ile 21 yıl arasında değişmektedir. Araştırma kapsamına farklı bölüm ve sınıflardan gönüllü katılımcılar alınmıştır.

Ölçek geliştirme aşamasında üniversite öğrencilerinin bilişim teknoloji ve medya araçlarını İngilizce öğreniminde kullanıp kullanmadıkları, bu uygulamalara karşı ne tür tutumlara sahip olduklarına ilişkin 18 tutum cümlesinden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan maddeler, alanında uzman 3 öğretim üyesine sunulmuş ve görüşleri doğrultusunda maddelere son şekli verilmiştir. 6'lı likert tipinde oluşturulan ölçekte yer alan seçeneklerin sıralanması 1 "kesinlikle katılmıyorum", 2 "katılmıyorum", 3 "kısmen

katılmıyorum”, 4 “kısmen katılıyorum”, 5 “katılıyorum”, ve 6 “kesinlikle katılıyorum” şeklindedir. Bu ölçeğin altılı Likert olarak hazırlanmasında katılımcıların maddelere katılma ya da katılmama derecelerini gösterirken konu ile orta ya da belirsiz bir kategori yansıtmamaları gerektiğini savunan yaklaşım dikkate alınmıştır (Balcı, 2001). Ölçekte tersine çevrilmiş (reverse edilmiş) madde bulunmamaktadır.

Geliştirilen ölçek geçerlilik ve güvenilirlik analizleri için 213 katılımcıya uygulanmış, öğrencilerden 18 maddeli ölçekte yer alan ifadelere ne ölçüde katıldıklarını göstermek için 1 den 6'ya kadar sıralanan seçeneklerden birini işaretlemeleri istenmiştir. Elde edilen veriler üzerinden de geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini sağlayabilmek amacıyla temel bileşenler analizine dayalı olarak açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır (Büyüköztürk, 2007; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010; Kline, 1994, 2005; Tabachnick & Fidell, 2001). Bu çalışmada alt kesme noktası olarak .40 kabul edilmiş, faktör sayısına her hangi bir sınırlama getirilmemiş ve özdeğeri (eigenvalue) 1.00'dan büyük olan faktörler ölçeğe alınmıştır. Araştırmada ölçeğin iç tutarlılığını test edebilmek amacıyla Cronbach Alpha katsayısı hesaplanarak, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları tamamlanmıştır. Araştırmanın açımlayıcı faktör analizi ve madde analizi çalışmaları SPSS 17.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan tüm istatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Oluşturulan deneme ölçeği seçilen öğrenci grubuna uygulandıktan sonra, “İngilizce öğreniminde medya ve bilişim teknolojisi araçlarının kullanımına yönelik tutum ölçeği” yapı geçerliğinin belirlenmesi için açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonunda, madde toplam korelasyon değeri .33 ve üzerindeki maddeler ölçekte bırakılmıştır. Yapılan analizde, ölçekteki 18 maddenin de faktör yük değerinin .33 ve üzerinde olduğu tespit edilmiş, doğrulama analizi yapılmış ancak 2 ve 17 numaralı maddeler doğrulayıcı faktör analizine uymadığı için ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin, .33 ve üzerinde olan tüm maddelerine ikinci bir faktör analizi daha uygulanmış ve bu kez ölçeğin KMO değeri ve Bartlett küresellik testi sonucu bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda, ölçeğin KMO değerinin .88 olduğu saptanmıştır. KMO değeri, dağılımın faktör analizi için yeterli olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılmakta olup, .80 ve .90 aralığı çok iyi, .90 ve üzeri değerler ise mükemmel olarak nitelendirilmektedir (Büyüköztürk, 2007; Kline, 1994). Ayrıca, KMO değerinin 1'e yakın bir değer alması halinde çalışma grubunun sayısının yeterli olduğu kanısına varılmaktadır (Fraenkel & Wallen, 2000; Kline, 1994; Murphy & Davidshofer, 1991). Bunun yanında, hesaplanan Bartlett küresellik testi sonucuna göre ölçeğin bu değeri [$\chi^2=2771.86/sd=153, p<.00$] olarak bulunmuştur. Bartlett küresellik testinin anlamlı çıkması ölçüm yapılan değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu göstermektedir (Thompson, 2004). Sonuç olarak, bu çalışmada elde edilen KMO değeri çok iyi anlamına gelen .88 şeklinde, Bartlett küresellik testi sonucu da anlamlı [$\chi^2=2771.86/sd=153, p<.001$] olarak saptanmıştır. Çalışmada gerçekleştirilen bu analizlerin bir sonucu olarak açımlayıcı faktör

analizinin yapılabileceğine karar verilmiştir. Faktör analizinde özdeğeri 1 ya da 1'den daha büyük olan faktörler önemli faktörler olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2007). Bu araştırmada özdeğer 1.00 olarak alınmış ve özdeğeri 1.00'dan büyük dört faktör belirlenmiştir. Bu amaçla, ölçeğe uygulanan döndürülmüş bileşenler analizi sonuçlarına ilişkin olarak elde edilen faktörler ve bu faktörlerde yer alan maddelere ilişkin faktör yükleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Ölçeğin Döndürülmüş Temel Bileşenler Analiz Yönteminde Madde Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör ortak varyans	Maddeler	Faktör 1yük değerleri	Faktörler			
				1	2	3	4
1	.358	9	.769	9	.725		
2	.671	5	.761	11	.714		
3	.633	3	.760	6	.682		
4	.756	8	.750	14	.667		
5	.716	7	.739	3	.656		
6	.641	6	.734	8	.652		
7	.676	11	.728	5	.632		
8	.701	14	.707	16	.629		
9	.678	13	.569	13		.769	
10	.689	4	.561	12		.739	
11	.700	10	.540	15		.559	
12	.646	16	.530	1		.496	
13	.681	1	.506	4			.836
14	.584	12	.494	7			.793
15	.508	15	.471	2			.795
16	.653	2	.446	10			.767

Açıklanan toplam Varyans: % 63.371, Faktör 1: % 40.883, Faktör 2: % 9.020, Faktör 3: % 6.985, Faktör 4: % 6.483

Tablo 1'deki bulgular doğrultusunda ölçeğe ilişkin birinci faktörde yer alan maddelerin (9, 11, 6, 14, 3, 8, 5, 16) yüklerinin 0.725 ile 0.629 arasında değiştiği, ikinci faktördeki (13, 12, 15, 1) maddelerin faktör yük değerlerinin 0.769 ile 0.496 arasında değiştiği, üçüncü faktördeki (4, 7) maddelerin faktör yük değerlerinin 0.836 ile 0.793 arasında değiştiği ve dördüncü faktördeki (2, 10) maddelerin faktör yük değerlerinin ise 0.795 ile 0.767 arasında değiştiği görülmektedir. Faktör analizinde %40 ile %60 arasında değişen varyans oranları ideal olarak kabul edilmektedir (Kline, 1994). Ölçeğin madde analiz çözümü için, varimax faktör

analiz tekniği ile döndürme işlemi yapılmış ve ölçeğin dört boyutlu olduğuna karar verilmiştir. Ayrıca belirlenen dört faktöre ilişkin korelasyon değerleri ile ölçeğin faktörleri arasında pozitif ve doğrusal bir ilişki ($p < .01$) olduğu görülmüştür. Faktörler araştırmacı tarafından sırasıyla 1. Bilgilenme ve Serbest Etkinlik Amaçlı Kullanım, 2. Eğitim Amaçlı Kullanım, 3. Türkçe Altyazılı Kullanım ve 4. Oyun Amaçlı Kullanım olarak isimlendirilmiştir.

Ölçeğin iç geçerliliğinin tespiti için bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır. Öncelikle test puanları, küçükten büyüğe doğru sıralanmış ve grubun %27'lik alt ve üst kısmı hesaplanmıştır. %27'lik dilimde kalan 83 kişinin aldıkları toplam puanlar incelendiğinde, madde toplam puanlarında üst grubun ortalamasının ($X=80.32$) alt grup ortalamasının ($X=39.83$) olduğu ve üst grup ortalamasının daha yüksek olduğu görülmüştür. Üst ve alt grup ortalamaları arasındaki bu fark için anlamlılık değeri ($t=29,000$ (164), $p < .001$) olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre üst grup lehine anlamlı bir fark olduğu ($p < .05$) söylenebilir. Bu durum, ölçekte yer alan maddelerin kendi içinde ayırt ediciliğinin yüksek olduğunu ve iç geçerliliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin güvenilirliği iki yolla hesaplanmıştır. Bunlar Cronbach Alpha katsayısı ve Spearman-Brown iki yarı testidir. Cronbach Alpha katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Geliştirilen ölçeğin dört alt boyutuna ilişkin güvenilirlik katsayılarının .90 ile .69 arasında değiştiği görülmüştür. Tablo 2'de ölçekte yer alan faktörlerin Cronbach Alpha Güvenilirlik katsayısına ilişkin sonuçları verilmiştir:

Tablo 2. Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı Sonuçları

	Cronbach Alpha	Madde Sayısı
Faktör 1	.90	7
Faktör 2	.73	5
Faktör 3	.75	2
Faktör 4	.69	2

Güvenilirlik analizinde Alpha değerinin en az .70 olması gerektiği (Kline, 1994; Peers, 1996) göz önünde bulundurulduğunda, ölçeğin tümünün yanı sıra her bir alt boyutunun da oldukça güvenilir değerlere sahip oldukları söylenebilir.

İkinci olarak testi yarılama yöntemiyle ölçeğin güvenilirliği hesaplanmış, testin Spearman-Brown iki yarı test korelasyonu .64 olarak bulunmuştur. Spearman Brown Testine ilişkin sonuçlara Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Spearman Brown Testine İlişkin Sonuçlar

		Yarı2
	r	.647
Spearman's rho	Yarı 1	p
	n	213

Madde toplam analizi için gerçekleştirilen Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi sonucunda ölçekte yer alan tüm maddelerin toplam puanla .01 düzeyinde anlamlı ilişkisi olduğu saptanmıştır.

4. SONUÇ

Bu çalışmada, 16 madde dört faktörden oluşan İngilizce öğreniminde medya ve bilişim teknolojisi araçlarının kullanımına yönelik bir tutum ölçeği geliştirilmiştir (bkz. EK). Bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı ve etkileyici değişiklikler insanların sadece iletişim ve haberleşme alışkanlıklarını değiştirmekle kalmamış; eğitim alanında da önemli yansımalara yol açmıştır (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003; Akkoyunlu ve Orhan, 2003; Aksoy, 2003; Baek, 2008; Beatty, 2003; Çelik ve Bindak, 2005; Çuhadar ve Yücel, 2010; Demirbilek ve Yücel, 2011; Dudeney ve Hockly, 2012; Güneyli, Birikim ve Perkan, 2009; Korkut ve Akkoyunlu, 2008; Murray, 2000; Rodgers, 2000). Günümüzde internete erişimin kolaylaşması, mobil teknolojinin yaygınlaşması, Web 2.0 araç ve platformlarının geliştirilmesi ve beraberinde sosyal medyanın milyarlarca insana ulaşması sayesinde yabancı dil öğrenimi çok farklı eğitim ortamlarında ve çok çeşitli araç-gereç ve kaynaklarla yapılabilmektedir.

Bilişim teknolojileri ve medya araçları günümüz insanının hayatında ve yabancı dil eğitiminde önemli bir yer tutmasına rağmen, yapılan literatür taramasında ülkemizde geliştirilmiş bilişim ve medya araçlarının İngilizce öğreniminde kullanımına yönelik bir tutum ölçeğine rastlanılamamıştır. Eğitimde teknoloji kullanımı üzerine yapılmış çeşitli çalışmalar olsa da (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003; Akkoyunlu ve Orhan, 2003; Aksoy, 2003; Ataseven, 1991; Aziz, 1982; Baek, 2008; Beatty, 2003; Çilenti, 1982; Çilenti, 1984; Çelik ve Bindak, 2005; Çuhadar ve Yücel, 2010; Demirbilek ve Yücel, 2011; Güneyli, Birikim ve Perkan, 2009; Korkut ve Akkoyunlu, 2008; Seferoğlu, 2006; Türkoğlu, 1983), mobil teknolojiler ve yeni medya araçlarının İngilizce eğitimindeki rolünün kapsamlı ve güncel çalışmalarla araştırılması gerekmektedir. İngilizce eğitiminde bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik araştırmalar da genellikle öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır (Çapan, 2012; Hismanoglu, 2012; Şahin-Kızıl, 2011). Araştırmaların sağlıklı sonuçlar ortaya koyabilmeleri için ise geçerliliği ve güvenilirliği yüksek, nitelikli ölçme araçlarına ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, geliştirilen bu ölçeğin üniversite öğrencilerinin İngilizce öğreniminde bilişim teknolojileri ve medya araçlarının kullanımına yönelik tutumlarının geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülebileceği, ayrıca ölçeğin uygulanmasının hızlı ve kolay olduğu söylenebilir.

Teknolojinin hızla ilerlemesi sonucunda iletişim araçlarının verimliliği ve çeşitliliğinin de hızla artmakta olduğu dikkate alınarak yeni ölçekler geliştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, teknoloji kullanım yaşının giderek düşmesi nedeniyle farklı yaş grubundan oluşmuş çalışma gruplarında kullanılacak benzer ölçekler geliştirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Öte yandan, teknoloji kullanımını yaygınlaşması sayesinde yaşam boyu öğrenme olanaklarının artması dikkate alınarak, formal, informal ve non formal eğitim alan bireylere yönelik benzer ölçekler geliştirilmesi, ölçek geliştirmede disiplinler arası işbirliği yapılarak, ölçeklerde çeşitlilik, zenginlik ve sürdürülebilirlik sağlanmaya çalışılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B., & Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz-Yeterlilik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-10.
- Akkoyunlu, B., & Orhan, F. (2003). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri (BÖTE) Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanma Öz-Yeterlilik İnancı ile Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(3), 86-93.
- Aksoy, H.H. (2003). Eğitim Kurumlarında Teknoloji Kullanımı ve Etkilerine İlişkin Bir Çözümleme. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 1(4), 4-23.
- Ataseven, F. (1991). Teknolojik Gelişme, Kitke İletişim Araçları ve Okul. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 87-109.
- Aziz, A. (1982). *Radyo ve Televizyonla Eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Yayın No:2.
- Baek, Y.K. (2008). What Hinders Teachers in Using Computer and Video Games in the Classroom? Exploring Factors Inhibiting the Uptake of Computer and Video Games. *Cyber Psychology and Behavior*, 11(6), 665-671.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. 3. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Beatty, K. (2003). Computers in the Language Classroom. (Ed.) D. Nunan. *Practical English Language Teaching*. 247-266. Singapore: Mc Graw Hill Publishing.
- Benson, P., & Voller, P. (1997). *Autonomy and Independence in Language Learning*. London: Longman.
- British Council. (2013). The English Effect. 16 Nisan 2014 tarihinde <http://www.britishcouncil.org/sites/britishcouncil.uk2/files/english-effect-report.pdf> adresinden erişildi.
- Brooks, N. (1960). *Language and Language Learning*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (12. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çapan, S. A. (2012) Teacher Attitudes towards Computer Use in EFL Classrooms. *Frontiers of Language Teaching*, 3, 248-254.
- Crabbe, D. (1993). Fostering Autonomy From Within the Classroom: The Teacher's Responsibility. *System*, 21(4), 443-452.
- Çelik, H.C., & Bindak, R. (2005). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10), 27-38.
- Çokluk, Ö, Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Çilenti, K. (1982). Televizyonla Eğitim İlkeleri ve Türkiye’de Uygulamalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15(2), 151-154.
- Çilenti, K. (1984). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Çuhadar, C., & Yücel, M. (2010). Yabancı Dil Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğretim Amaçlı Kullanımına Yönelik Öz-yeterlilik Algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 199-210.
- Dam, L., & L. Legenhausen. (1996). The Acquisition of Vocabulary in an Autonomous Learning Environment: The First Months Of Beginning English. R. Pemberton ve diğerleri (Ed.), *Taking Control: Autonomy in Language Learning*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Demirbilek, M., & Yücel, Z. (2011). İngilizce Öğretmenlerinin Bilgisayarın Yabancı Dil Öğretim Ve Öğreniminde Kullanımı Hakkındaki Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (1), 217-246.
- Demirezen, M. (1988). Behaviorist Theory and Language Learning. *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 135-140.
- Dickinson, L. (1995). Autonomy and Motivation: A Literature Review. *System*, 23(2), 165-174.
- Dudeny, G., & Hockly, N. (2012). ICT in ELT: How Did We Get Here and Where Are We Going? *ELT Journal (Special issue October 2012)*, 66(4), 533-542.
- EF (Education First). (2012). English Proficiency Index. 16 Nisan 2014 tarihinde http://www.ef.com.tr/_/~/media/efcom/epi/2012/full_reports/ef-epi-2012-report-master-lr-2.pdf adresinden erişildi.
- EC (European Commission). (2012). Europeans and Their Languages. *Special Barometer*, 386. 16 Nisan 2014 tarihinde http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf adresinden erişildi.
- Fraenkel, J.R. & Wallen, N.E. (2000). *How to Design and Evaluate Research in Education*. New York: McGraw-Hill.
- Gates, B. (1995). *The Road Ahead*. New York: Penguin Publishing.
- Graddy, M.L. (2011). *Leading the Technology-Powered School*. Thousand Oaks, California: Corwin Publishing.
- Graddol, D. (2000). *The Future of English*. UK: British Council.
- Güneyli, A., Birikim, Ö., & Perkan, C. (2009). Computer Use in Foreign Language Teaching: A Case Study From North Cyprus. *Eurasian Journal of Educational Research*, 34, 37-54.
- Holec, H. (1981). *Autonomy and Foreign Language Learning*. Oxford: Pergamon Press.
- Hismanoglu, M. (2012). Prospective EFL Teachers’ Perceptions of ICT Integration: A Study of Distance Higher Education in Turkey. *Educational Technology & Society*, 15(1), 185-196.
- Internet World Stats. (2014). Internet World Users by Language: Top Ten Languages. Miniwatts Marketing Group. 04 Eylül.2014 tarihinde <http://www.internetworldstats.com/stats7.htm> adresinden erişildi.
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide to Factor Analysis*. London: Routledge Publishing.

- Kline, R.B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modelling*. NY: Guilford Publications Inc.
- Korkut, E., & Akkoyunlu, B. (2008). Yabancı Dil Öğretmen Adaylarının Bilgi ve Bilgisayar Okuryazarlık Öz-Yeterlilikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 178-188.
- Kress, G. (2003). *Literacy in the New Media Age*. London: Routledge Publishing.
- Little, D. (1991). *Learner Autonomy 1: Definitions, Issues and Problems*. Dublin: Authentik.
- Murphy K.R. & Davidshofer C.O. (1991). *Psychological Testing: Principles and Applications*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Murray, D.E. (2000). Changing Technologies, Changing Literacy Communities. *Language Learning and Technology*, 4(2), 43-58.
- November, A. (2010). *Empowering Students With Technology*. Second Edititon. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Nunan, D. (2003). Methodology. (Ed.) D. Nunan. *Practical English Language Teaching*. 3-22. Singapore: Mc Graw Hill.
- O'Banion, T. (1997). *A Learning College for the 21st Century*. Arizona: The Oryx Press.
- Palermo, D. S. (1978). *Psychology of Language*. Dallas: Scott, Foresman and Co.
- Peers, I. (1996). *Statistical Analysis For Education and Psychology Researchers: Tools For Researchers in Education and Psychology*. London: Falmer Press.
- Richards, J. (2006). *Communicative Teaching Today*. The USA: Cambridge University Press.
- Rodgers, T. (2000). Methodology in the New Millenium. *Forum*, 36(2), 1-14.
- Şahin-Kizil, A. (2011, September). *EFL Teachers' Attitudestowards Information and Communication Technologies*. Paper presented at the 5th Internnatioonal Computer & Instructional Technologies Symposium. Elazig, Turkey. 8 Ekim 2014 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27786.pdf> adresinden erişildi.
- Seferoğlu, S.S. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. 3. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2001). *Using Multivariate Statistics*. (4th ed.). MA: Allyn and Bacon.
- Thomas, D., & Brown, J.S. (2011). *A new Culture of Learning: Cultivating the Imagination for a World of Constant Change*. Amazon: Create Space.
- Thompson, B. (2004). *Exploratory and Confirmatory Factor Analysis: Understanding Concepts and Applications*. Washington: American Psychological Association.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. San Francisco: Jossey Bass.
- Türkoğlu, A. (1983). Eğitim Sistemimizde Televizyondan Yararlanma Olanakları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16(2), 175-192.
- Warschauer, M. (1996). Comparing Face-to-Face and Electronic Communication in the Second Language Classroom. *CALICO Journal*, 13(2), 7-26.

EK

**İngilizce Öğreniminde Medya ve Bilişim Teknolojisi Araçlarının Kullanımına Yönelik
Tutum Ölçeği**

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Pek (kısmen) katılmıyorum	Biraz kısmen katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. İnternette eğitim amacıyla hazırlanmış siteleri (örneğin: BBC Learning, VOA, Ello, vb.) takip ederek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
2. İngilizce hazırlanmış bilgisayar oyunları oynayarak İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
3. Altyazısız İngilizce film / dizi film izleyerek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
4. Türkçe altyazılı film / dizi film izleyerek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
5. İngilizce altyazılı film / dizi film izleyerek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
6. Altyazısız İngilizce müzik dinleyerek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
7. Türkçe altyazılı müzik dinleyerek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
8. İngilizce altyazılı müzik dinleyerek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
9. İngilizce hazırlanmış haber veya belgesel programlarını izleyerek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
10. İngilizce hazırlanmış cep telefonu oyunlarını oynayarak İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
11. İngilizce yayın yapan radyoları dinleyerek İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
12. Google translate, vb. internet çeviri programını kullanarak İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
13. Elektronik (bilgisayar, cep telefonu, vb.) sözlük kullanarak İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
14. İnternette İngilizce yayınlanan gazete ve/veya dergileri okuyarak İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
15. Bilgisayarda kullanılmak üzere hazırlanıp satılan İngilizce eğitim programlarını kullanarak İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6
16. E-mail yoluyla İngilizce yazışarak İngilizce öğrenilebilir.	1	2	3	4	5	6